

Megjelenik hetenkint háromszor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt. o. 6.
Félévre	6 " " "
Évnyegyedre	3 " " "
Egy órá	1 " " "

Szerkesztői szállás:

belső száma 131. szám.

Kiadó hivatal:

középutca Stein J. könyvkereskedése.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI LAP.

Hirdetési díj:

öt hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr.
2-szor 6 kr. 3-szor 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. lélyegdíj.

Hirdetések felvételnek:

Bécsben: Oppelik Alajosnál (Wollzeile 22.)
Haasensteint és Voglernt (Wollzeile 9. szám.)
Pesten: Zeisler M. (Király utca 60. sz.)

Nyitott cikkekre

sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

1869-iki folyamára.

Egy évre 12 forint o. ért.

Félévre 6 " " "

Évnyegyedre 3 " " "

Egy órá 1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein Jánoshoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Pest, márczius 6. 1869.

(r. l.) A király Budapestre jövetelének híre mindannyiszor nyilsebességgel szokott elterjedni az országban, minek természetes következtése, hogy ennek különböző vidékeiről jelennek itt meg ilyenkor kérelmezők, kik személyesen óhajtnak benyújtani folyamodványaikat s előterjeszteni panaszukat.

Az audiencia után sóvárgók száma ezúttal sem jelentéktelen, — miről ő Felsége értesülvén, ámbár Zágrábra utazása előtt nem szándékozott a folyamodókat meghallgatni, holnapra tüzte ki a nyilvános elfogadás határidejét.

A királyi palota kapui soha sem zárják az ügyes bajos alattvalók előtt.

A nyájas leereszkedés, melylyel ilyenkor ő Felsége a feleket fogadni szokta, a meleg érdekeltség, melylyel ügyeik részleteiről is tudakozódik, szinte példabeszéddé vált.

Nem egy kérelmezőt látnunk már könyvelt szemekkel távozni a királyi palotából, azonban e könyveket, a hol csak lehetséges, csakhamar meg szokta szarítani a fejedelmi kegy, azon gyorsasággal, melylyel az előterjesztett sérelem orvosoltatik.

A hadvezérek legnagyobb hibája, a mely nagyon gyakran megboszulja magát, az elbizakodottság.

Öntudattal birni az iránt, hogy erőnkél fogva bátran szembeállhatunk az ellenséggel, helyes, sőt szükséges; — de elbizni magunkat erőnkben, nem működni annak gyarapításán, összetartásán, — fitymálni az ellen erejét, szóval elbizakodni nagyon káros szokás.

Ez egyébiránt nemcsak a hadvezéri, hanem minden más pályán áll.

Feladatunkat bármely téren csak úgy fogjuk helyesen, tökéletesen megoldani, ha nem tekintendjük azt figyelembe sem veendő csekélységnek, ha e megoldáshoz aránylagos erővel látunk.

Csupán ezen alapelvre állva működnek a választások előestéjén politikai pártjaink, a balközép épen úgy, mint a Deákpart, midőn még oly kertületekben is sorakozásra hívják fel híveiket, melyekben győzelmeik bizonyos.

Mi ezt a győzelem annál biztosabban leendő elérése végett természetesen találjuk.

Nem is jutott volna eszünkbe e miatt a balközép lélekharangját megkondítani.

Nem így az ellenzék.

Organumai ugyanis, ha egy egy deákparti választmány, vagy választó sorakozásra hívja fel elvbarátait, legott meghúzzák az utóbbi párt halálharangját, és gyöngességgel, félelemmel vádolják, mert — ugymond — ugyancsak összeszedi erejét.

Persze hogy inkább szolgálunk talán az ellenzék érdekeinek, ha nem szédnők össze erőnket, ha nem összpontosítanók azt, sőt szétforgácsolók és közönyösen néznők az ellenfél tömörülését, — de hisz ezt ennek kedvéért nem fogjuk tenni, — soha.

Eroink öntudatával minden bizonynyal birunk, — azonban semmi esetre sem bizuk el magunkat, mert oly erősek akarunk lenni, minők csak lehetünk, — és győzelmünk épen ezért annál biztosabb leendő.

Azon tendentiosus hír, mintha önkéntesen katonáká felcsapott ifjaink gátolva volnának tanulmányaik folytatásában, — egészen alaptalan.

A délelőtti legnagyobb részét katonai kiképzetésük veszi ugyan igéybe, de még abból is marad egy pár órájuk, a délután pedig egészen rendelkezésükre áll.

Ez okból csak elismeréssel lehetünk az egyetemi tanács azon intézkedése iránt, mely által — miként halljuk — a legfontosabb tanórákat délutánra tette át.

A József főherczeg nevét viselő gyalog sor ezrednél összesen kilencz száznál többen jelentkeztek, de most csak 270 lépett szolgálatba, a többiek többnyire október 1-jén állnak be.

A katonai gyakorlatok megkezdettek, és hogy az ifjak intelligenciájánál fogva gyorsan, sikerrel folynak, talán mondanom sem kell.

Az államkölségre beállottak a kaszárnyában tartoznak lakni és szolgálton kívül sem járhatnak polgári ruhában, — mit a saját költségekre beállottak tehetnek, de csak három hét múlva, midőn már az első katonai oktatáson tülesek, addig folyvást egyenruhát tartoznak viselni.

Kalotaszegi levelek.

(Mártius 4-én 1869.)

VI.

A fennebbieket után erős az én hitem, hogy ha a baloldali működése némelyeknél meggyőződésen alapszik is, e meggyőződést balítéletek állítják elő.

Ily balítélet: az ellenzék az alkotmányos életben jogosult, tehát legyünk ellenzék.

Igenis jogosult az oly ellenzék, mely a kormányt gyorsabb haladásra ösztönzi, de csak azon esetben, ha e haladás előre és a nyaktörés veszélye nélkül történik; de az oly ellenzék, mely a kormányt haladásra akarja kényszeríteni ott is, a hol a haladás a végén mulhatlanul egy zsákutcába vezet, a hol egy ledönthetetlen fal, a monarchia fennállhatóságának és Európa keleti politikájának érdeke állja el útját, a hová érve nincs más mód, mint várni a bűvös trombita szóra, hogy leomoljanak az új Jeriko falai, vagy hozzá fogni, hogy körmeinkkel szedjük szét, vagy visszatérni kipótóhatlan idővesztéssel; az oly ellenzék, mely, mint a Tisza féle a kiegyezés nagy művének egyenesen és rohanva megy neki, az oly ellenzék nem jogosult.

Igenis jogosult lenne az az ellenzék, mely, ha a közösgyes új intézményekkel elégtelen, előbb a viszonyokat akarja átalakítani, s csak aztán azt a művet, mely az adott viszonyok közt egyedül volt lehetséges, de a Tisza féle ellenzék a viszonyokat ha akarja sem lenne képes átalakítani és mégis a fennálló viszonyok eredményét egyenesen meg akarja támadni; az ily ellenzék nem jogosult.

Jogosult az az ellenzék, mely ha a kimerült nemzetet egy nagy szellemi és esetlegesen anyagi harcra akarja vezetni, előbb azt szellemileg és anyagilag erősíti akarja tenni, s a harezot csak akkor idézi elő, midőn a győzelem számtani bizonyossággal meghatározható, de a Tisza-féle ellenzék egyenesen a harcba és nem az előkészítő táborba akarja a nemzetet vezetni, és az ily ellenzék nem jogosult.

Jogosult az az ellenzék, mely a kormányt azt mondja: adj helyet nekem, mert én többet tudok kivinni mint te, de a Tisza-féle ellenzék csak azt mondhatja: adj helyet nekem, mert én többet akarok kivinni, mint te kivittél. Az ily ellenzék nem jogosult, mert a nemzetek jövőjére legkárosabb ha fiai egymásra vaktában lizitálnak a hazafiságban; mert a végén ha a nemzet nevében az ő képviselői többre vállalkoznak, mint a mennyit a hazafiság ereje elhordozni bír, a nemzet nem szerez semmit, de megfizeti újra a mit már elégszer tett: a bánatpénzt.

Egy nevezetes angol írótól olvastam volt egykor e szavakat: „ha az emberiség alkotmányos haladásának történetét vizsgáljuk nevezetes szerep jutott azoknak, kiket méltán nevezhetünk kielégithetlen jellemeknek, de hogy az ily férfiaknak működésük áldás és ne átok legyen: birniok kell a türelem erényével.”

És én kimondom nyíltan azt, hogy a Tisza-féle ellenzék nem bír a türelem erényével, — és már e miatt sem jogosult.

S ha szinte jogosult lenne is nálunk egy oly ellenzék, mely nagytrőre nemzetünk előtt a jövő látóvénének merész képeit tartsa mindig szemünk előtt, az ily ellenzék eo ipso jogosulatlanul válik, mihielyt kormányra akar lépni, mert akkor neki biztosítani kellene a nemzetet, hogy azt, mi minden magyarnak szívébe van írva: Mátyás király korát négy százados sirjából nemcsak akarják, hanem fel is tudják egyszerre idézni.

Ugy hiszem jogom van önöket ott a tulsó oldalon, kik mint vezérek vagy kortések szerepelnek felkérni, ne resteljék megismertetni azokkal, kiket jobbról balra megtéríteni igyekeznek, kik azok, kiket elhagyni készülnék.

Ott állnak most is rendületlenül Deák Ferencz és az ő társai, kiknek szívök fáj a felett, hogy alkotmányunk helyreállításával az adózó népnek lényegesebb és rögtöni könnyítést szerezni képesek nem voltak, de biztak a nemzet hazafiságában, s abban, hogy a nemzet átlátja, hogy az ellenzék által is elismert anyagi és erkölcsi vívmányokban a jövőre egy utalványt nyert, mely a nemzetet osztálykülönbség nélkül alárendeltségéből kiemelendi; kik hazafiságban vetélkednek nemcsak önkkel, hanem a földteke bármely szabadelvű politikai pártjával; kik a gyakorlati életben messze túlszarnyalják önöket, s kiknek lelök nem a féltékenységtől, hanem a miatt borul el, hogy látják miként tűzik önök ábrándozással a leggyakorlatibb tudományt: a politikát.

S kinek ne borulna el lelke, látván, hogy önök sötét vérök ragályát a mi értelmes és munkás földműves néptünkre is át akarják vinni.

„E lenni vágyó és veszni kész nép, mily nagy, szép és rettenetes.“ E szavakat irá egy láng-lelkű írónk a mi néptünkről, — s e szavak találólag jellemzik a mi hazánk tragikus végzetét, mely a lét és nem lét kérdésével foglalkoztatja e népet, mely különben a munka nemese versenyére született.

A munkához életkedv kell, és ha kezök alá készülnék önök venni a nép kedélyének húrjait őrizkedjenek bizalmatlanságra hangolni azokat, mert nincs joguk mondaniok azt, hogy önökben bizva nem fognak csalódni. — Egy bizonyos csak önök által: az újabb kétes küzdelem a jobb jövőért.

„A bölcs nem ijed meg a veszélytől, de nem idézi fel, kivált ha készületlen rá.“ Mondá nem rég hazánkban egy nagy fia.

Önök elég erősek felzavarni a nép kedélyének nyugalmát, mert a bizalmatlanság magva könnyen csirázik egy ily „veszni kész“ nép kebelében; de mielőtt ezt elhíntenék vessenek számot, hogy a jövő iránt megrendült bizalomért mit tudnak önök adni a népnek?

Emlékezzenek önök Pharaó király dicsőségére!

Vak gyűlölettel követé őt az ő népe, melyet az elvonult hullámok közt büszkén vezetett előre.

Ő és az ő népe nem érték utol az üldözött ellenséget, de a hullámok összecsaptak fejük felett.

Kalota.

Választási mozgalmak.

Szamosujvár, márczius 6. 1869. — Egy kis kombinató a M. Polgár 28-ik számában „Alkotmányos párt fegyverek Szamosujvárt“ czim alatt közzétett, a szerkesztőség elő- és utó észrevételeivel kísért gúnyirat keletkezhetési forrásáról. Tisztelet szerkesztőség! Mi jobboldaliak vagyunk; azért, nehogy a hazafiság (?) baloldali „Magyar Polgár“ szent (?) hasábjait, hazafiatlan (?) jobboldali bünyös (?) sorainkkal megfertőztessük, e kis kombinatóinknak becses lapjában tért kérünk.

Tudja-e a tisztelt olvasó közönség, a szamosujvári híres és nevezetes baloldaliak... eszű.... velejt s mégis a legnagyobb bölcseséget affectáló fő fő és legdühösebb kortese valahányszor a haza boldogításáról, baloldali szellemben szól és tesz, minő elvből szól és tesz? „a cél szentesíti az eszközöket.“

Tudja-e, hogy a baloldaliak ezen fő-fő s dühös kortese a Pestről egy alkalommal hazajött országgyűlési képviselőnk, szeretett polgármesterünk, a jobbpárti Simay Gergelyt a szamosujvári derék fatalság élen hogyan közsütötte? A többi közt azt mondta: „Te vagy az, kitől tanultuk szeretni a hazát.“

Tudja-e, hogy a famosus gúnyirat kelte és baloldali gyorsasággal történt terjesztése előtt kiből állott a szamosujvári híres és nevezetes baloldal? — a fenn dicsért fő-főkorteseiből, néhány szelidebb lelkű s meglehet józanabbul is gondolkozó alsóbb rendű kortesekből, néhány Papp Miklósi érdekeltek rokomból, néhány „nitimur in vetitum“ hajlamu örmény s más ajku fiatalból, néhány a Bach és Schmerlingi arany idöket visszaóhajtó kisebb-nagyobb szabadelvű (?) hazafiakból, egy gazdag malomárendésből, egy diplomatico politikus czukrászból, egy daco-romániai birodalomról ábrándozó dühös románból, néhány eltévelyedett, különben becsületes, iparosból, számszerint az 520 szavazó közül mintegy 60—70 ből állott.

És a jobboldal? a Szent István koronájával megkoronázott magyar királynak szivből s lélekből hódoló, a törvény szentségét őszintén tisztelő és a törvényes kormányt nem félelem, hanem szeretetből engedelmeskedő örmény, magyar, román intelligencia, békét és egyetértést szerető polgárokból, szám szerint az 520 szavazóból 440—450 ből állott. — Ezeket tudván, könnyen kombinálhatja a t. olvasó-közönség is, hogy hát mely oldalra eshetik a hírdett gúnyirat gyártási gyanuja? a jobbra? melynek elve: „az eszközök szentesítik a célt,“ vagy a balra? melynek fenn dicsért fő-főkortese szerint: „a cél szentesíti az eszközöket,“ a jobb-

ra? melynek az 520 szavazóból 440—450-et birván proselytátka nincs szüksége; avagy a balra? melynek az 520 szavazóból alig 60—70 el rendelkezvén, proselytátka igen-igen nagy szüksége volt? a hírdett gúnyirat elterjesztése után, a mint vagy örömmel nyilatkozott, kapott is a bal vagy 40-et, kiket a márczius 3 dikán a városi nagy vendéglő éttermében, a haza boldogításáról baloldali szellem szerkesztett disszertációt után a díszes koszaruba fölvenni s az arany könyvbe beigtatni édes örömet s éljenek közt sietett.

Ime a cél! szentesítette az eszközöket. Ha a jobboldal, a balnak állítása szerint, gyártotta volna a hírdett gúnyiratot, a leggyűlöttebb főkortest abból nemcsak ki nem zárja, sőt neki abban a legillőbb és díszesebb helyet assignálja és néhány szépségség epithetát is a nyakába is illeszt.

Ha a jobboldal gyártotta volna a hírdett gúnyiratot, melyből a bal saját javára oly nagy kaptalást akart csinálni — nem bepecsételt levélkében és nem a baloldali czukrász czukrászdájába dobhatja, ki abban saját meggyaláztatását látván, vagy a tűzbe, vagy egyebet löki, s így a jobbnak e részbeni törekvése egészen dugába dől; hanem mivel az felhívást a polgárokhoz foglal magában, több példányban s utzasarkokra ragasztja.

Ez, t. olvasó-közönség, a mi kombinatónk a baloldaliak hasznát bájott s a jobbnak kárt — igen kicsit — okozott hírdett gúnyiratról, s ha valaki lelkére tevén kezét, jobbat nem tud ennél, írja meg és győzzön meg az ellenkezőről.

A szamosujvári jobboldali kombinálók.

Szamosujvárt, márcz. 7. 1869. — Ma a városunkból kiereszkolt ugynevezett balpártnak első nagy gyűlése volt, melyen képviselő jelöltjei Papp Miklós a „M. Polgár“ szerkesztője, s Hankovics György a gróf Csáki tisztartója programjaikat előadandók valának. A nagy gyűlést egy nappal előbb a falakra kitűzött lepedő nagyságu nyomtatott falragaszok hirdették, a gyűlés napján pedig két óriási nagyságu nemzeti színtű lobogó tudatá a lakossággal a nap jelentőségét. A lobogók a leendő gyűlés terem ablakából valának kitűzve, a jelölték nevét hatalmas betűkkel tüntetvén ki. Szóval a berendezés és előjelke nagyszerűek voltak, az eredmény azonban nem felelt meg a nagy falragaszoknak s zászlóknak; mert az összes városi polgárság a délutáni órákban a főpiacra kiözönlött, s annak járdáin s terein a legnagyobb csendességben s méltóságos magatartásban a szilárd összetartás s biztos győzelem iránti megnyugtató öntudatában járkált alá s fel, ugyancsak a főpiacra a „Magyar korona“ czimű vendéglő éttermében az nap délutáni 4 óraker tartandó balpárti nagy gyűlés menetének szemlélése s mintegy ellenőrzése végett. Azt mondanom sem kell, hogy míg a főpiacra felgyűlt jobbpártiak száma perezeként mint a hógomolya szaporodott, az alatt a gyűlés termét legtöbnyire olyan nép, mely rendszeren minden helységben van, s a mely éppen nem tartozik a választók sorába, többnyire iparos éretlen legények, gyermeköcök, ezellengők s a többi a természet zsufolásig megtöltötték, annyira, hogy ha ezek mind választók lennének vala, a balpárt győzelme legalább valószínű lehetne.

Mialatt a gyűlési terembe lassanként s egyenként az illetők feltmennének, az alatt megérkezik Dézsről belső szolnokmegyei főügyész Dézsi Károly úr a piacon hullámzó jobbpárti választók közé, izgatni akarván öket a legborzasztóbb s hajmerezű, a nemzeti kormány s annak egyes tisztelőre méltó tagjai, ugy a haza bölése Deák Ferencz ellen — kinek saruit sem méltó leoldani — szórt vádak, gyanúsítások által a balpárt részére; ámde minden igyekezete s buzgósa a főügyész urnak polgárságnak józanságán s biggadt loyaltásán meghiusult, mert a polgárság részint bámulattal fejezte ki a felett, hogy miként történhetik az, hogy éppen az állam által gazdagon fizetett főügyész az államszerkezet, az alkotmány s a törvényes kormány ellen büntelentlén izgat, a helyett, hogy a hasonló izgatókat, mint államügyész, tisztéből kifolyólag az igazság s törvény sorompói eleibe állítsa, részint pedig rozslását s indignációját a felett, hogy mit keres városunkban egy idegen ember, s miért ingerel a párttusákban, különösen, midőn arról értesítve volt, hogy az nap egyik balpárti coripheusnál volt ebéden, kereken s komolyan megmondá Dézsi Károly urnak, hogy távozzék el a városról, mert Szamosujvár a maga eszén s lábán az ő tanácsa nélkül is mint eddig, ugy most is tudni fog járni.

Dézsi látván, hogy minden sophimája s rabulistikája daczára az örmény hazafiak szivét pártja elveinek nem tudja megnyerni, tanácsosabbnak látta az „eripe mi nato fugam“ elvet követve, a fő-

piacról a jobboldaliak közül el, és a gyűlési terembe a baloldali hívei közé felmenni. Alig végződék ezen epizód, beállt a városba tíz, tizenkét székér Dézs városi balpártista, számszerint 30—40 ember, többnyire ismeretlen alakok, köztük Gyárfás Ferenc a Dézs városi főkapitány, Lészai László belső-szolnokmegyei törvényszéki ülnök, s Fodor Károly Bodor ügyvéd úr volt irnoka, a többiek külügyiükről itélve legfeljebb vargák, eszmadiák s több eféle népség, katonaság lehetett, igen természetesen mindezen urakat a szamosújvári derék balpárti atyáknak hívták meg ide a végett, hogy majdan ezeknek sikerülni fog a városi lakosság józanságán pressiót gyakorolni, részint pedig alkalmasint azért, hogy pártjuknak a gyűlésben a különben is a városi viszonyokkal és ismeretlen balpárti képviselő jelöltek előtt némi szint, férfiaságot, s Dézsai Károly, Lészai s Fodor személyében szónoki képességet kölcsönözzen, amde az nagyon rossz számítást volt, mert a polgárság ezen jelenet által éppen úgy, mind 1863-ban, midőn Lászlófi az idegen s nem a városi oláh elemet s oláh tisztviselőket a követválasztási mozgalmakba beavatta a végett, hogy a választókra pressiót gyakoroljon, szilárdabb lett szándékának valószínűsítésében, másrésztől nagyon felizgult ezen idegen beavatkozáson annyira, hogy nem hiányoztak a tekintélyesebb s vagyonosabb polgárok közül, kik midőn ezen dézsi urakat látták páronként a korona vendéglő felé, a hol a balpárti gyűlés már-már kezdetét vette, haladni, utának kiáltották, hogy takarodjanak az urak haza, nálunk semmi közük, mi nem elegyedünk az urak dolgaiba, nem is megyünk Dézsre vendégzerepre s a többi; lehet gondolni ezen elámitott dézsi polgároknak ilyen körülmények között helyzetét, így ők minden további insultatio nélkül felmentek a gyűlésbe, a honnét úgy látszott csak ők hibáztak, hogy a gyűlés teljes legyen, mert miént felmentek egy négy vagy öt tagu bizottság lett a gyűlésből kiküldve Papp Miklós jelöltet, ki a főpiac nyugati során nagyanyjánál való szállva, a megjelenésre felkéri; Hankovics György mint practicusabb ember ide el sem jött; most következék a java, a jelölt a bizottság kíséretében méltóságtelepen vonult fel a piaczon levő s az ezer számot meghaladó városi polgárság ihletlen maradt néma sorai között a gyűlés terembe, a hol nagy harsány éljennel fogadtatván, képviselői programját elolvasta és nyomtatásban a jelenlévőknek kiosztotta, azután Mátrai Ernő Papp Miklós praecursorja felolvasta a meg nem jelent Hankovics György programját. Sajnáljuk, hogy ez is nyomtatásban nem osztatott ki, mert a mint másoktól hallottuk, mind nyelvzetere, mind beltartalmára nézve az elsőnél jobbnak ítéltetett, míg a gyűlés a teremben a legjobb rendben folyt le, az alatt a főpiaczon hullámzó polgárságnak szilárd, határozott jelleméről, s szepítőlen hazafiságáról ismeretes köztisztletben s szeretetben álló derék egyszerűszlunk Szentkirályi Dávid a Deák párt törhetlen híve a Torma Péter verseit, s a politikai kis kátét személyesen osztoztató; a balpárti gyűlésnek vége lévén, a lobogók az ablakból bevonattak, s ezek elővezetése mellett a jelöltet párhívei, a kik azonban nagyon kevesen valának, s legfőképpen a vérrokonaiból s némely elégtelenségből állott, szállására kísérték, a jövetelhez hasonló esendőségben, a mit azonban az összecsendült iskolás-gyermekek sívító

éljen hangjai némileg zavartak, de a városi polgárság illetetlen maradt, mint azelőtt. Papp Miklós a szállására bemenvén, nemcsak párhívei, hanem mondhatni a piaczon volt összes polgárság ennek szállása eleibe gyűlt össze. Ezen látvány természetesen Papp Miklóra nézve jó benyomást tehetett, mert azonnal kinyitá az ablakát, hogy ezen sokasághoz szónoklatot tartson. Most következik a java. Midőn Papp Miklós éppen szólani akar, az összegyűlt polgárság mint egy ember menyörgő mesterünknek hatalmas nevé: éljen Deák Ferencz! a szónok többször s számtalanszor megkísérti a beszédet, a nép mindannyiszor határt nem ismerő lelkesültséggel élteti Deák Ferenczet, élteti jelöltjeit Gajzágó Salamont s Simai Gergelyt; Papp Miklós ismét szólani akar, a nép nem tágit, menyörgő imádtójainak nevé, közbe egy kis szünet, Papp Miklós ismét hozzá fog, a nép rákiáltja: nem hallgatjuk, nem kell, éljen Deák Ferencz, éljen Gajzágó, éljen Simai, ez így folyt 15—20 percig, a nép nem tágit, közötte egyetlen hang sem emelkedik fel az ellenjelölt részére, végre látván Papp Miklós, hogy oknéküli minden fáradsága, mert itten ő nem beszélhet, mert a polgárság a körözött kortesdal szerént:

Gátot vetünk a Tiszának,
Nagynevével Deákunknak;

csakugyan Deák Ferencz nevével tökéletesen megbuktatta, megsemmisítette, az ablakból bevonult, s praecursora Mátrai úr az ablakot bezárta.

Erre az összes nép a Papp Miklós szállása előtt mintegy varázsütésre eltávozott az utolsó emberig, a lelkesültség legnagyobb fokán éltetve Deák Ferenczet, s a jobboldal derék jelöltjeit, volt városi képviselőinket, s felállítá magát a városi tanácsház előtt, a hol is az erkélyről városunk derék főbirája az egyenes s nyílt jellemű Bárány Lukács több tekintélyes polgárok felkérése folytán lelkes szavakban mindkét párt álláspontját, a mult országyűlés víványait, a Deák-párt siker koronázta hazafias működését s jövőre törekvését; továbbá városunk s nemzetünk specificus érdekeit, a városi összes polgárság s az örmény nemzet eddigi solidaris magatartását, s egy a multban, mint a jelenben kintintetett hazafias magaviseletét említvén, lelkes szavakban inté a polgárságot a zászlótól, melyet eddig követett, a Deák zászlójától el nem távozni, éltetvén az alkotmányos megkoronázott magyar királyt, az alkotmányt, Deák Ferenczet, volt képviselőinket s a népet csendes s biggadt magatartásra intvén, a szétszórásra felkérte. Mondanom sem kell, hogy ezen beszédet a polgárság a legnagyobb figyelemmel hallgatta, s az illető helyeket túlradó lelkesedéssel megéltetvén, főbiráját számtalanszor megjelenészen, az intézés képest esti hat óratájban kiki a legszebb rendben hazavonult, s így a balpárt részére számított győzelem a jobboldal javára esett.

Mig ezek a piaczon történtek, az alatt a dézsi baloldali mulkedvölők a gyűlés teremben maradtak, és a történeteket annak ablakából bántatlanul szemlélték, és észrevétlenül minden feltűnés nélkül mintegy vert had maradványai estvefelé szekereiken haza mentek.

Gyűlés előtt azt hallottuk, hogy estve nagy-szerű fáklászenét ad a párt Papp Miklósnak, s hogy jövő péntekre, az az e hó 12-re ismét ájtjövend Papp Miklós úr balpárti nagy gyűlésre, azon-

szellemét újra tanulmányozza, e szellemet a mult forradalom kicsapongásai nélkül magáévé tegye, s a multból tanulságot vonjon a jelenre s jövőre.

A köztársaságtól való félelem nem uralgott többé a kedélyeken. A Girondisták története, melyet az eredetileg nem méltó magyar fordításban is birunk János Ferencztől) nem az észhez s annak elveikhez szól, hanem a képzeltet s az olvasó idegeit ragadja meg, s ennek köszöni nagy hatását. A cselekvények érdekfeszítő, rettenetes változatossága, a szereplők családi élete és legtitkosabb gondolatai feltárva az olvasó előtt. A szép delnök a lovagias franciaéhoz méltó figyelemben részesülnek. Ez s irányának szépségei, melyekkel még a legiszonyosabb jeleneteket is felélti, természetesen nagy benyomást gyakoroltak az apai tetteire bűszke nemzedékre.

A francia nép ismét bizonyos szükségletet kezdett érezni újabb kedélyizgató jelenetek, a francia nép souverain nagyságának újabb nyilvánulásai iránt. Csak egy szikra kellett ez izzó parázsba!

A szikra meg lön adva. Az esemény megtörtént. A forradalom hullámai hátuk magaslatán hordák a politikai körökben eddig igénytelen tekintélyű költőt s oly polczra helyezék, honnan befolyását nemcsak Franciaország, de Európa is érezheté. Lamartine az ideiglenes kormányban három hónapig vezette a külügyeket s ezalatt a nép kegyeivel nem egy ízben tulhalmoztatott. — E három hó volt politikai életének tartama.

Kevevel visszalépése után „Histoire de la révolution de 1848”-ében tollat ragadott saját védelmére. Tárgyilagosság szempontjából e műve nem volna felemlíthető, mert teljesen önszemélyével foglalkozik s üntetsző modorban itéli meg tetteit.

Lamartine államférfiu egész működéséből kitetszik, hogy nem terv szerint, nem a meggyőződésnek engedve mondá ki azon nagy szót, mely az alkotmányos királyságot megdönté, hanem phan-

ban a fiasco után a fáklászene elmaradt, s remélhetőleg a pénteki átrándulás is ki fog maradni, ha csak még egy fiaszkót nem akar csinálni; mi szivünkben sajnáljuk Papp Miklós urat azért, hogy öt atyafiai s az ezekkel szövöttezett reactionariusok ilyenképpen felültették, s hogy neki nem volt egy őszinte embere, vagy ha volt, ennek szavára nem hallgatott, miszerint itteni fellépése a balpárti jelöltnék bizonyos vereség; mert nálunk ezen párt-nak éppen semmi eleme nincsen, annyira, hogy Papp Miklós úr vérrokona is éppen olyan Deák-pártiak mint mi, csak hogy a politikai meggyőződést most az egyszer a rokonság, bosszu és egyéb kis városi mellék tekintetek s intriguaknak alárendelték, illetőleg feláldozták. A reactionariusok magatartásához semmi szavunk.

Még egyet a szamosújvári balpárt jellemvénásából. Ugyancsak folyó hó 7-kén a középponti bizottmányi ülésben szönyegre kerülvén annak megállítása, hogy a képviselőválasztás titkos avagy nyilvános szavazás által történjék, a balpárt a nyilvánosságtól úgy látszik félvén, a törvény ellenére a titkos szavazást akarta keresztülvinni, mig ellenben a jobboldaliak a törvény szemléhez ragaszkodva szótöbbség utján a nyilvános, az az előszóvali szavazást állították meg, következőleg le az álarczokkal édes balpárti uramék, mi a nyilvánosság emberei vagyunk, s azért nem irtóznak a nyilvánosságtól, a gyengék s a ravaszok keresik a sötétséget, a titkos eljárást, azért csak bátran polgártársak a választási actushoz. Nyilvánosság jöjjön el a te országod.

A választás folyó hó 13-án megy véghez, a győzelem a jobbpárt részéről bizonyos, azért:

„Éljének volt követeink,
Balsorsban is legjobbjaink,
Kik megpróbált hazafiak,
Vigyázzatok atyafiak!”

Draco.

Szamosújvár, mart. 9. 1869. Még egy kis combinatio a Magyar Polgár 28-dik számában „Alkotmányos pártfégyverek Szamosújvárt” czim alatt, megjelent maliciosus gumiyrat gyártásáról. Mivel a M. P. tiszt. Szerkeztősége oly kegyes, hogy az említett gumiyrat gyártását nem az egész jobboldalnak, hanem csak valamelyik tagjának tulajdonítja, úgy mi is hajlandóbbak vagyunk hinni: miszerint azt nem az egész baloldal, — habár annak több példányban lemasoltatásában, gyors terjesztésében, kamatoztatásában és az egész jobboldal ellen bombákból szort rágalmakban, a dicső csapat minden fegyverfogható kisebb nagyobb hő, a töle kitelhetett ékesszólás fegyverével működött, — hanem a baloldal egyik, azon maliciosus bajnoka kovácsolhatta, ki, sem az eszközzel, melylyel győzelemre vágyott, sem a mások megsértett becsületével, csak hogy czélt érjen, et principio nem törődött.

A multkor
jobb oldalicombináló.

Udvarhelyszék, márczius 4-én, 1869. — Tisztelt szerkesztő úr! a választás kellemetlenségeihez tartozik, hogy a nyílt bíralat nem türetik, miért is tárgyilagosa maradok, habár eljött az idő, midőn kivétel nélkül minden embernek, ki közpályára lép, igénye mértékéhez képest, eddigi érdemeit és képességeit nyílt vizálat alá venni — hazafi kötelesség!

tasticus dicsvágy és meggondolatlan könnyelműség vivé arra, hogy az európai közjogot egy évtizedre a szenvedélyek és a zsarnok hatalom eszközévé tegye. Mig ő maga állt a polczon, erőlyesen megtudta fékezni a szenvedélyeket, mit nem egy fellépésével fényesen tanusított.

Lamartine 1848-ban kitűnő és megbecsülhetlen érdemeket szerzett magának Franciaország s Európa békéje körül. Franciaország ritka személyes bátorságának, megtörhetlen erőlyeinek s az időpont követelményei helyes megítélésének köszönheti, hogy az 1848 diki forradalom nem fajult el, s hogy nem kelle a rémuralom szörny tetteit másodizben is tapasztalnia. Európa békéje Franciaország sorsával minden időben szorosan összefüggött s így Lamartine-é az érdem, hogy a világ békéje nem lön megzavarva.

A kormányra lépte első pillanatától fogva folyvást küzdenie kelle azokkal, kik a forradalmat mesterségszerűleg tűzik; küzdenie kelle önbecsülete, lelkiismerete és saját hona érdekében. A vöröskel szemben foglalt álláspontja dicséretet érdemel, s a városházat ostromló csőcseléknek adott felelete, melylyel azt engedésre s hallgatásra bírta, mindig emlékezetes fog maradni.

Legdicsőbb érdemet szerzett azonban a külfölddel szemközti. Daczára a Rajna megnyerése iránt táplált óhajának és orosz szövöttegről ábrándozó képzelőtenek, óvakodott az Európa több államában dülő belmozgalmat még forradalmi külháboruk által még iszonytatóbbá tenni. Az ideiglenes kormány minisztere másként cselekedett, mint a mit a heves képzeltű költő óhajtott. — Oroszország támogatására nem, hanem csak a nép rokonszere számíthatva, s a munkás osztályok követeléseit által megszorítatva, a béke fentartásában ismerte fel feladatát. Ha már egy békés állam külügyének érdemül tudatik be, ha képes a békét fentartani, mennyivel illeti meg ez érdem elisme-

Folyó hó 19-én képviselőválasztás kezdődik. Udvarhelyszék eddig osztatlan deákpartí, itt tehát nem elvek harca, hanem kiegyezés hiányában személykérdés fogja a választást élénkíteni. Egy tekintélyes része a választókban, nem látja helyes okát, miként lehessen a volt képviselőktől — mitűn a választók elveit híven képviselték — morális büntetés nélkül a további bizalmat megvonni.

A választók egy része királybíró Ugron Lázár és törvényszéki elnök Horváth János személye körül sorakozik. Az eredményt megjósolni csak annyiban lehet, hogy Ugron megválasztása a legtöbb valószínűséggel bir. Egyébaránt ezen személykérdésben egyszerűen csak arra szoritkozom, hogy az új követjelöltek határozott programot még nem mondtak.

A követ- és főjegyzőválasztás sora ügyesen combinatio hozatik, és úgy látszik, politikai tökélet fog képezni.

A megürlt főjegyzői állomásra altgyész Tibád Antal és aljegyző Szentkirályi Árpád pályázik, az első a pesti egyetemen a jogi és politikai tudományokat kitűnő sikerrel végezte, törvény hatóságunknak előmett jeles tehetséggel és nagy reményű fiatal embere; a másik Kolozvárt rövid ideig mulatott, azután aljegyzőnek beválasztatott, és jelenleg azon érdemére hivatkozik, hogy a főjegyzői teendőket, mint helyettes, képes elvegezni. Ez is személykérdés lévén, csak arra szoritkozom: győzzön a jobb!

Egy választó.

Zarandmegyéből, márcz. 4 kén, 1869. —

A központi választmány elnöke Dr. Hodosiú márcz. 1-ére gyűlésre összehívta ennek tagjait. Főispán gróf Haller Sándor ő méltósága rendelte következőben márczius 15 kén tartandó bizottmánygyűlés ezelőtt mintegy 8—10 nappal már ki volt hirdetve a megyében. Azonban február 28-án terjedni kezd azon bir, hogy holnap mielőtt a középponti választmány munkalátát megkezdé: „rendkívüli bizottmánygyűlés fog tartatni.” E hir nem kissé lepett meg sokakat, s főleg békétlenségre adott okot azoknál, kiknek mint tagoknak tudni kelle, ha rendes, ha rendkívüli a gyűlés tartásának idejét. Ezzel különben nem sokat gondolnak, kik véleményük szerint szívökön hordják a megyének boldogságát, ha akadnak is olyanok, kiknek az ilyen eljárás nincs inyök szerint, csak hogy ők czéljukat ér-hessék.

Hogy a rendkívüli bizottmánygyűlésen, valamí rendkívülinek kell történnie, előre gyanítható vala. Többeket nem a rendes megbívás, mert ez nem történt, hanem a kíváncsiság vitt a gyűlésbe. A rendkívüli gyűlés tartásán igen meglátszott, hogy az egész erőltetett, 9 órára volt egybebhíva, s alig tilt össze 11 óraker. Elnök Hodosiú előadta, hogy az országgyűlést összehívó királyi leirat törvényes kihirdetéséért kellett ezen rendkívüli bizottmánygyűlést tartani. Ez nem lepett meg senkit, még az sem, hogy a főjegyző tudatta, hogy ki és mennyivel vette ki a megyei szolgálak ruházatát? Alig végezte szavait a főjegyző, felállott Sekula György törvényszéki ülnök, s interpellalta az elnököt a márczius 15-re összehívott bizottmányi gyűlés tartásáért. „Felhozta: hogy ez a bizottmány e tárgyban hozott határozatávali visszaélés, mert eddig a határozat szerint minden hónap elsője után következő hétfőn tartattak a gyűlések. Óhajta, hogy

rése Lamartinet, ki a legnagyobb válság idején fenn tudta tartani a békét.

Engedékenysége Louis Blanc communisticus kísérletei iránt megásta befolyásának sirját. Visszalépett s a politika terén többé nem szerepelt.

Azóta csak irodalmi termékei mondtak hirt életben létéről.

A költő pazarlása odajuttatá, hogy a nemzet aláírás utján gyűjtött jelentékeny pénzüsszeget, mely azonban arra sem volt elég, hogy kedvencz falusi lakát, St. Point-t megmentsék számára.

Az utókor hálás emlékezetben fogja tartani, hogy Lamartine polgártársai lovagias és nemes ösztöneinek egy határozó órában győzelmet biztosított a szenvedélyek rohanó árja ellenében. Politikájában nem csak a francia hiúságot és fellültségét képviselte, hanem nemessivít, szelleműs és tetterős nemzetét és haladási vágyát is képvisel s így mint politikusknak a történet előkelő helyet jeltölend ki évkönyveiben.

Irodalmi működése sokkal ismeretesebb, hogysem sokat kellene róla beszélnünk. „Méditation poétique”-ja (1820) egyszerre korazakat alkotó költővé emel. Első, roppant dicsőségének oka a társadalom felsőbb osztályaiban akkor uralgó vallás-érzelgő szellemben keresendő, melyet Lamartine, mint maga is e társadalmi körök tagja, kitűnően eltalált. Nevezetesebb művei még a „Harmónies poetiques et religieuses” (1830), „Recueils poétiques” (1839), „la chute d'un ange”, de minden költömenyei között legkitűnőbb „Jocelyn” (1830), mely öt az elsőrangú költők sorába emelte. „Confidences”-a és „Nouvelles confidences”-a saját életének főbb mozzanatait tartalmazták.

Élete utolsó éveiben agylágyulásban szenvedett, s így a halál csak testére nézve volt változás. Szelleme már több hónap óta elhagyá őt, míg a mult éjjel egy távsürgöny phisikai elhnytat is jelenté!

TÁRCZA.

Lamartine.

(Született 1790. Meghalt febr. 28. 1869.)

(A „Századunk” után.)

Lamartine *) 1835-ben lépett a kamarába, s a juliusi forradalom utolsó munkáiban s hibáiban részt vett, nem ugyan mint alkotó elem, hanem mint kimeríthetlen bőbeszédű néző. Kivül állván valamennyi párton, melyek mindegyike más-más irányban le volt kötve, e szereplés kényelmes állást és népszerűséget biztosított számára. E népszerűség 1847-ben elérte tetőpontját, midőn megjelent gyakorlatilag legfontosabb műve: „Les Girondins.” E mű hatása megmérhetlen, majdnem hihetetlen volt. De történhetett-e ez másképp: az első császárság, a restauratio s az Orleans-ház történet-íróinak érdekében állott a forradalom rémidejét minél sötétebb, minél iszonyubb színben feltűntetni s most előáll egy kedvelt költő, egy népszerű kamarai tag, ki maga is meleg királypárti és érzélgőregényes képekben, ékesszólásának s irányának minden szépségével, francia véreinek egész heves-ségével rehabilitálja a forradalom rémkorszakát. A mű hatása megragadó, csodás, irójának állásánál a dolgok fordultánál előre látható volt. Művében nem metegeté a demagogiát, hanem a forradalom indító okát és vezéreszméjét rehabilitálta, s a kivívásával járt iszonyu jelenetek súlyát épen a közreműködő demagogiára gürdíté. „Az áldozatok vérből felszálló füstfellegek nem voltak oly sűrűk, hogy a forradalom fenségese vezéreszméje keresztül nem csillámlott volna”, mondja maga Lamartine. A szegény a demagogoké, a dicsőség a forradalomé. A „Histoire des Girondins” felkölté a francia népben annak szükségét, hogy a forradalom

*) Neve tulajdonképen Alphonse de Prudt. A Lamartine-nevet csak később öröklé a család fejétől.

ezen rögtönzött bizottsági gyűlés mondja ki: szorosán kíván ragaszkodni a tárgyban hozott határozathoz, és hogy a főispán által március 15-re kihirdetett bizottsági gyűlést azon napon nem kívánják megtartani, hanem igenis meg fogják tartani ápril 15-én.

Magát az elnököt ezen interpellatio nem lepte meg, hisz előtte nem volt ismeretlen, mi kiült a reádott feleletből: „Maga is osztja Secula György úr nézetét, de meg kell jegyeznie, hogy a bizottságnak erre vonatkozó határozata nincsen, erre nézve, állításának bebizonyítására fölbíjva tanul magát Secula urat, kivel együtt hánytákkutatták meg a bizottsági határozatait tartalmazó aktákat, de a határozatot sehol sem találták. A mi történt eddig a gyűlések tartására nézve, nem határozat, hanem csak usus szerint történt.”

Most pedig határozatilag kimondani véli ő is azt, hogy ezután minden évnegyedben tartassanak rendes bizottsági gyűlések, és pedig az évnegyedben eső hónap elsője után következő hétfőn legyen a gyűlés. E szerint március 15-ről a bizottsági gyűlés tartása áttétetik ápril 15-re. Így a főispán által összehívott gyűlés most elmarad.

Ezekután a gyűlés átalakult központi választmányi gyűlésszé. Határozatba ment, hogy mindkét választókerületben a követek megválasztása márc. 17-ke fog lenni.

A követek a régié maradtak. Ellenjelölt sem egyikkel, sem másikkal szemben nincs.

A főispán öt mlgtát várjuk folyó hó 14-ére. Már ideje is, hogy benézzen a megyéjébe.

Enyit most röviden, majd még többet. Zarándi.

Hátszeg, márc. 2-án, 1869. — Hunyad megye hátszegi kerülete politikai életében folyó évi február 28-ika nagy nap volt. Ekkor alakult Deák-kör nálunk is a vidék értelmiségének tulajdonos többségéből. Nagynak és üdvözlendőnek jellemem nem csak azért, hogy átalakulásunk e nehéz korszakában az egyedül okszerű út elválasztásával a politikai érettségnek, józan megfontolásnak el nem vitatható bizonyítéka lön felmutatva, hanem azért is, mert értelmiségünk életjelét adta annak, hogy a közzséllem — a nemes és szép tettek illető eleme — annyi elszigeteltség, oly huzamos elhagyottság után sem halt ki bennünk. Valóban, ha hazánkban mindenütt egező szükségé vált a józan politika firdainak szervezett pártban tömörülni, ugy ezen tömörülés vidékünkön kétszeresen az volt. E szükségérte sugalta jobbainknak a gondolatot, hogy a kezdeményezés terére lépjenek. A gondolatot gyorsan tett követé, mert már tegnapielőt a vidék értelmisége teljes számban jelent meg Hátszegen egy pártiszínezet nélkül összehívott értekezletre. Itt legelőször is korelnökünk a küszöbön álló képviselő-választás alkalmából azon kérdés eldöntését tüzte tanácskozás tárgyául, hogy melyik országos párt zászlója alá akarunk sorakozni. A tanácskozás sorát köztisztviselőben álló hazánkfa Bágya Károly nyitotta meg, ki szabatos beszédben párhuzamot vonva a jelenlegi és közelmúlt állapotunk közt is egyenként méltányolva korszakot alkotó közjogi és az államélet minden ágaiban nyert újabb vívmányainkat: a meggyőződés őszinte hangján hitva fel az értekezletet a deák-párthoz csatlakozásra, mivel, mint mondá, teljes meggyőződése, hogy ezen párt eddigi hazafias irányától ezután sem fog eltérni. Az ezen beszédre kitért általános lelkesült kiáltás: „Éljen Deák Ferencz!” világos felelet vala a feltett kérdésre, s nem lévén ellenindítvány korelnökünk már enunciiálni készült, midőn nehogy valakire meggyőződésének szabad nyilvánításában nyomás gyakoroltassék, több oldalról felhívás, mondhatni nogatás után, egyik értekezleti tag egyszerűen megjegyezve, hogy lehetnek ez értekezleten ellenvéleményű tagok is, kik ezt tán kifejezni nem képesek, indítványozta, hogy az értekezleti tagok egyenkénti nyilatkozatra szólíttassanak fel.

Ez is megtörtént. A Deák-párthoz csatlakozók a terem egyik részébe vonultak, míg az ellenvéleményűek a másikon maradtak, s imé kiült, hogy ez utóbbiak mindössze is ötön valának, kik erre a teremről el is távoztak. A percz ünnepléses komolyságát azonban egyik részről sem zavarta kellemetlen jelenet. A mérséklet szelleme uralkodott a kedélyeken; de el nem hallgathatjuk, hogy a siker nagysága feletti öröm pártunk mindenik tagjára felemelőleg hatott, mi mindjárt tetekben is nyilvánult. Erdemes hazánkfa Szilvási László indítványára a közös értekezlet mint ilyen működését befejezettnek nyilvánítva, Deák-körre alakult át s tisztviselőit azonnal megválasztotta. A 15-tagból alakított választmány elnökeül Bágya Károly, alelnökeül Szilvási László tisztelt tagtársaink, jegyzőül pedig alolirt kiáltatott ki. Miután az így megalakult kör még némely az alapszabályok szerkesztésére s az ügyrendre vonatkozó határozatokat hozott, áttért a követjelölés kérdésére. Az egyetértés ezen kérdés illetőleg is általános volt. A minden oldalról felhangzó: „Éljen Kendeffy Árpád” nem hagyott semmi kétséget fenn, hogy a megjelölt férfiú pártunk osztatlan bizalmát bírja.

A kör ki is kiáltotta őt a választókerület deák-párti követjelöltjéül s egyuttal egy 5 tagból álló küldöttséget bizott meg, hogy követjelöltünket

a történekről saját lakásán értesítse, s a folyó hó 8 dikára kintzött pártgyűléseni programmadásra felkérje.

A küldöttség megbízatásában még azon nap sikerrel járt el, követjelöltünk elfogadván a jelöltséget, politikai hitvallását közlebbi gyűlésünkön előadni megígérte.

Ezek amaz emlékezetes nap egyszerű tárgyalogossággal előadott eseményei, melyeket t. szerkesztő ural becses lapjában szives közlés végett a választmány megbízásából tudatni, kötelességemnek tartottam.

Dáné Károly,
választmányi jegyző.

Csik-Szereda, márc. 5. 1869. — Tisztelt szerkesztő úr! Beccses lapja idei 26 dik számában a „Napi hírek” közt azt olvastam, miszerint a „P. Napló” azon élczet csinálta, hogy külön rovatot kell nyitni „választási háborúk” czime alatt.

En pedig nem élezből, hanem komolyan mondom, hogy a tisztelt szerkesztő úr is, itt a Királyhágón innen, készüljön ily rovat megnyitására, s minthogy úgy látszik, még adatai eddigelő erre nincsenek, elég fájdalom, legelőször is szolgálók egy ilyféle esettel, ugyanis:

E hó 3-kán itten Szeredán egyik vendéglőben esti mulatozás közben a város néhány előkelői közt a szék követjelöltjei fölött pártvitakozás keletkezvén, a két baloldali egyike, a kik csak ketten képviselik nálunk „a haza megmentő” pártot, egy Deák-pártit, hogy másképp nem capacitáhatának, úgy fejbe legyintett egy balpárti bunkóssal, hogy ha ezen csapatát Königrátnél teszi, még a burkus is megemlegetné a magyar kéz erejét.

A jelen pártvillongást nem nevezhetem egyébnek, mint politikai pestisnek, ragálnak; nem tudja a beteg okát, de baloldali eszmék győtrik, s nagy igazgatókkal van egybekötve. Itt nálunk sokan azt tartják, hogy e bajt csak az idő orvosolandja meg, úgy hiszem én is.

Vagy tán divattá vált a politika is? Gondolják sokan; ez is baloldali, én is a leszek, ez most a legújabb divat. Azután a magyar szereti is kitűnősdít játszani; csak azért is örökké egyebet, mint más!

S hogy csakugyan nem mese, hanem való igaz, miszerint a balpárt legnagyobb része csak divathóból áll, azt meg fogjuk látni a követválasztások megtörténte után, mikor minden visszatér a régi kerékvágásba, s egyéb események foglalkodtatják az elméket.

Tehát a vidékek nemsokára megszabadulnak e kórsgúkból, s mindenki visszatér saját foglalkozásához, s kiábrándulása után legelőbb nagyot nevet az értelmesebb a sok ok nélkül valóson, a másrészt pedig bankodni fog a politikázással elvesztegetett drága idő visszahozhatlansága fölött.

De visszatérve a „választási háborúkra”, Csikszékben is lehet kitérés, a balpárt jelöltje, dr. Endes Gábor jogtanár mellett Lázár Dénes volt képviselő ellenében, Al-Csik választókerületében minden alvó követ megmozgat, hanem kétségkívül a nagy sürgetés-mozgással fog csak maradni, s mi furesa, a tüzet némely tisztviselők szítják.

Szeredában pedig daczára, hogy egy deák-párti fej betörtetett, a követ marad az, a ki volt. A székben e hó 22 és 23, Szeredában 20 ra van a választás kintzve. Szemfűl.

Nyilatkozat.

A „Magyar Polgár” 27 dik számában a hirharang rovatában felhozatván, hogy Tordára katonaság rendeltetett; a tétetik kérdésbe: „Vajjon miért ijedt meg a főispán és ki ellen akarja védelmezni magát e két századdal?” sat.

Ezen nyegle, a megyei főispán által kétség kívül figyelemre sem méltatandó cikkből, egyéb semmi sem való annál, hogy Tordára két század katonaság rendeltetett; mert nem a főispán ijedt meg s nem a főispán akarja magát védelmezni; ő a pártokön felül állván, erre oka nem lehet, hanem megijedhetünk mi, jobboldali békés polgárok, s mi óhajunk magunkat védelmezni. Hogy miért ijedtünk meg, azt is megmondjuk: megijedtünk attól, hogy Tordán tulajdonképpen nincs elfogulatlan rendőrség, mert a feligazgott baloldali polgárok egyik vezére a rendőrigazgató Jakab Gergely, a „korona” czégl s más korszakokban közöttök egyik igazgató, s megtörtént dolog az is, hogy ilyen helyről, vezetése alatt rohantak ki éjjeli közöcsend-háborításra, békés polgárok insultálására tömegesen a feligazgott balpártiak; ennélfogva nincs ki örkdőd-jék a békés polgárok élete és vagyona felett, a feligazgott balpártiak erőszakoskodása ellen; nincs ki azt megelőzni kívánja, a megtörtént erőszakos ténny maga idejében nyomozza, s az igazságszolgáltatást eszközölje, az egyesek sérelmét orvosolja, ha ezek jobbpártiak. Es így igen természetesen megijedtünk attól, hogy éjszakának idején házukat erőszakosan feltörik, s családunk élete s egészsége veszélyeztetésével kirabolják; mert tény az, hogy közlebből egy feligazgott baloldali ifj. Csetri Samu nevű timár, egy jámbor jobboldali eszmia mester Ternei Sándornak éjszaka a házára rontott, ott minden ajtókat s egyik oldalszobájába ablakait betörte, oly erőszakkal, hogy egy almából fölretentő 3 éves fiát a nyavalya kitérte.

Megijedtünk attól, hogy ha közhelyre, vendéglőbe megyünk, jelesen olyan helyre, hol a rendőrigazgató szokott tivornyáznai, ülőszékünkön lőtt-tettünk bottal, mint ez közlebből az egyik balpárti igazgató Veres Dénes lakóházánál egy jobboldali papi emberrel történt.

Megijedtünk attól, hogy a baloldaliak, közülünk azokat, kik meggyőződésük érdekében véleményüket nyiltan ki merik mondani, közhelyeken nyilván megtámadják, mert ezzel már közhelyeken nyilván is tétettek fenyegetődzések, és már alkotmány után barátságosan járni nem merünk; mert az is megtörtént dolog, hogy baloldaliak csoportosan elfoglalták alkotmány után a piacot s melléktúzták az eskányokkal s botokkal fölfegyverkezve a jobboldaliakat bántalmazták, és az ugynevezett Biasini vendéglőbe rendelt vacsorájok elköltésétől elzárták. Még többet is tudnánk felhozni a főkor-teseknek valami expeditióból visszaérkezve, hivatok örömhírekkel s hevítő italokkal feligazgatása alkalmával történni szokott éjjeli lövöldözések, kés-sel oldalba dőfés s több ilyenekről; különösen arról is, hogy a rendőrigazgató a főbb vendéglőkben a mulatást 10 órán túl megtiltá ugyan, de maga kiválasztott vendéglőjében pártbíveivel egészen reggelig dorbezől sat., de ezáltal ezeket részletezni nem akarván: a felhozott cikkek végzavaira azt jegyeztük meg, hogy bizonynyal Tordán ígea sokan fájdalmasan éreztük, hogy a jelen körülmények között mulhatlanul szükséges a fedezet. Itt a polgárság feligazgott része nem csendes, s a vétek dolog lenne a közbátorság fenntartására semmit sem téve, behunyt szemmel nézni, hogy az ingerkedő baloldaliak a polgárság jobbait ütön útfélen legérzekegyebb módon bántalmazzák.

Ezen nyilatkozatunk számos névaláirással ellátott egyik példánya, mint napjaink történelmének documentuma, a levéltár számára van fenntartva.

Tordán, március 4. 1869. Többen.

Napi hírek.

— A helybeli kir. jogakadémián az ismétlési, s illetőleg utóvizsgák jövő ápril 1-én kezdődnek s 7-én végződnek.

— Közlebből volt alkalmunk Simó Ferencz lyceumi rendes rajztanár és jeles gyakorló arczkép festészünk több kintűnő művét megzemlélni. Jó hírű képirók esetvonásain meglátszik, hogy Bécs megállapított hírnevű festészeti akademiáján végző s szakmába vágó tanulmányait, jelesen jeles tanárok vezetése alatt szerevén meg azon alapos ismereteket, melyek által pár száz festész társai közt a legelsőik közé jutott volt. Örömlünkre szolgált ugyanez alkalommal értesülni arról is, hogy a derék képiró korántsem rakta művészi esetét polezra; hanem ma is természet, vagy fénykép után fest arczképeket olajba és vízbe, leheletszerű finomsággal, a megszólamlásig hűen találva; elvállalja az oltár- és más szent képek festését, különféle tájképek, virág- és gyümölcs csoportok vászonra tételét, még pedig mindezeket valóban jutányos áron, bárha a régi iskola fényoldalai mellett feltalálni festményeiben a legújabb festészeti modor valamennyi szépségeit, sőt, ő maga is hosszas gyakorlata által oly feltalalásokat tett a festés művészetében, melyek képeit kintűnő szépségűekké teszik, s esetvonásról esetvonásra elárulják a mester kezét. Kolozsvár város polgárai ismerik e veterán akademiái képirókat; inkább tehat a vidékieket kell arra figyelmeztetnünk, hogy Simó Ferencz jeles festésznök vidéki megrendeléseket is elfogad. (Lakása: óvár, Vokál-ház 231. szám, 1-ső emelet.) A helybelieket az is érdekelheti, hogy derék rajztanárunk a rajz és festészet minden ágaiban kész oktatást adni, mérsékelt díjért. Óhajjuk, hogy a rajz- és festészet szép művészetében minél többen merithessenek a gyakorlat és tapasztalás e bő forrásából.

— Darai Karolina tehetséges énekesnőnk jutalmán szombaton fényes kiállítással „Bánk bán” került színre. Ajánljuk a jutalmazott közönségünk pártfogásába.

— Mult számunkban kivonatilag közölt tordai tudósításból, mint vétségűl kimaradat, utólagosan közöljük, hogy az említett brutális nyilatkozatok a gondolkozni tudó baloldaliak részéről is a legnagyobb visszatetszéssel találkoztak. Hanem mégis újabb tanuságnak marad, hogy a megindított ár nem állítható meg ott, azon ponton, hol a zsilipet felhúzott megállítani óhajtának.

— A magy. kir. közmunka- és közlekedési miniszter gróf Bethlen Farkast a magyar keleti vaspályához a kormány részéről egyik igazgatótanácsosá nevezte ki.

— Nagy-Várad városában és Bihar megyének Fugyi községében marhavész ütven ki, a vézragály átharapódzásának meggátolhatása végett a Bihar megyéből jövő nagy országúton Csucsánál szoros zárlat rendeltetett és a szarvasmarhákkal, kecskével és juhokkal minden forgalom megszüntetett.

— Tordáról több levelet vettünk, melyek teljesen megőzölják a „M. Polgár” 27-ik számában a „Furesaságok” és „Hirharang” rovatát alatt Tordára s illetőleg a jobboldaliakra vonatkozólag közöltteket; s azokat légből kapott elferditéseknél nyilatkozatjait. Hogy nem közöljük egész terjedelmében mindezen czáfolatokat, a helyszükének ro-vandó fel.

— Figyelmeztetjük olvasóinkat a mai számunk hírdetési rovatában látható kereskedelmi tanintézet felhívására, a mely hivatottnak látszik lenni, nemcsak rendes kereskedői egyének, hanem hivatásuknál fogva a rendes iskolák látogatásában gátolt egyéneknek is gyakorlati képzettséget nyújtani.

— Azon összegből, mely 1866-ban a

sebesültek számára tett adakozások útján a n-szebeni katonai parancsnoksághoz begyűlt, még megvan jelenleg 586 ft és egy tallér; mely az utolsó hadjáratban megbénultak, vagy elesettek özvegyei és árvaifellegelésre határozatván, az érdekeltek — örmestertől letelvé — felszólítottak, hogy jelentéseiket az illető hadkiegészítő parancsnoksághoz márc. 20-ig benyújtsák.

— Balázsfalva körül is megkezdődtek a vasúti mérések.

— Hunyad megye volt főispánja gr. Kun Kocsárd, kit mindenütt úgy ismernek, mint a népnevelés fíradhatatlan előmozdítóját, közlebből 200 frtot ajándékozott a nagy-pestényi papi és tanítói fizetés gyarapítására.

— A kalotaszegi olvasókör tavaszi közgyűlését ápril 1-én tartandja B. Hunyadon a kaszinó helyiségében d. e. 9 órakor. Az egyület érdeklő fontos ügyek miatt minél több részvényes tagot megjelenni tisztelettel felhív, — a választmány megbízásából — B. Hunyadon, 1869. márc. 6-kán Soós Antal egyleti jegyző.

* Sajátságos neme a korteskedésnek, miről egyik levelezőnk tesz említést. N. N. választókerületben, írja tudósítónk, a baloldali bizonyos pártbíveknél gunyiratot találtak, melyet tulajdonosa sajátkezűleg írt a baloldal (!) ellen. Azon kérdésre, hogy miért dolgozik saját pártja érdekeivel szemben ugy felelt, hogy: a jobboldali választók magatartása oly higgyadt, miként eljárásait hibáztatni sehog sem lehet. Ennélfogva mesterséges ütön kell őket depopularisálni, mire, ugymond, jó eszköz lesz ezen gunyirat, mely noha csak egy példányban van, és a közönség között neu forgott, nyilvános téren mutatja meg, mintha az ellenpárt machinatioja volna, mely bofrányt okozott, s általános roszlatot. — A többi közt ez is megfér.

— Pesten jól értesült körökben beszélik, hogy a király Horvátországból gr. Andrassy Gyula kíséretében e hó 20 kán egyenest Bécsbe megy, honnan 28-kán ismét Budára jön. — A királynét zágrábi útjának alkalmasit gr. Andrassy Gyuláné, hercegg Taxisné udvarbíró s b. Noposa főudvarmester kísérendik. A királyt pedig gr. Bellegarde főhadsegéd, Gerlich és gr. Paar hadsegédek, Braun államtanácsos, Pápay udv. tanácsos, Raymond udv. titkár, Mayer udv. fizetőmester, Schnerer udv. tiszt és dr. Jung udvari orvos. Brankó, udv. futár, mint szállásmester, előljár.

— Királyné ő Felsége főudvarmester-nője Königsseg-Aulendorf Paula, született Bellegarde grófnő saját kérelmére, ezen állástól fölmentetett.

— A „Szegedi Híradó” írja: A közlebb lefolyt szabadkai vásárra helybeli eszmadiák is mentek szokás szerint. Egyik este a mi eszmadiánk több odavaló kollegájukkal betértek egy korezmába borozni, a hol természetesen a politikáról, illetőleg a napirenden levő követválasztásokról beszélgettek. Egyik földünk egy rácz eszmadiával ered: mélyebb beszélgetésbe s miután kölcsönösen tisztába jöttek a felől, hogy mindketten baloldaliak, a rácz kollegának a bortól lassankint annyira kigombolódzott a szive s megeredt a nyelve, hogy elvtársának kivallá, miszerint ők bizonyosan győznek, „mert van itt pénz elég” — ugymond; — a baloldálnak győzni kell. Azután lefesté a jövő képét, hogy mennyivel jobb dolgunk lesz, ha a muszka bejön s az kormányozza az országot! stb. A mi becsültes baloldali földünk nagyot nézett a muszka áhitó kollega szemébe, aztán elgondolta, hogy „borban van igazság”, — és — mint mondják — társával együtt tökéletesen jobboldalivá kijózanodva tért haza. — Vagy is: omne, quod est nimium. etc.

** E hó 10 kén, a fiskus szeglettől a színházig vezető járdán, egy értékes nyest prém női gallér veszett el; a megtaláló kéri az a rendőrséghez letenni; illő jutalomban restitülend.

Hivatalos értesítések kivonata.

Pályázat: Kolozsvárt egy bánya-tanácsosi állomásra ápril 1-ig.

Árverések: Kolozs megyében M. Gy. Monostoron fekvők márc. 31, ápril 29. — Ugyanott a törvényszéknél mérai fekvőségek ápril 3. — Erzsébetvároson fekvők ápril 12, máj. 12. — Doboka megyében a törvényszéknél kecsedi fekvőségek márc. 19, ápr. 5.

Csöd Kolozsvárt Heymann Zsigmond ellen, csödtömege képviselője ügy. Molnár Sándor, hely. ügy. Dobal Antal.

Nemzeti színház.

Március 8-kán: Itt először a „M a i f ő r f i a k”, vigjáték 4 felvonásban, írta Rosen Gyula. E darab az újabb francia vigjátékok mintájára készült, s amazok előnye, valamint hátrányai is élenken domborulnak ki rajta. Legfőbb érdeme az élvenség, mi által lekötí a közönség figyelmét, s ha nem volna cselekvénye annyira megosztott, a sikerültebb vigjátékok kö.é sorolhatnók. Sz. Mátrai Laura kiválóan kedves és eleyen Károlinát személyesített; Albis, mint Bátor Armin mulattató alak volt, mindvégig jól játszott. Kovács Gy. (Kádás), Takács (Dörgösi) és Prillo (Irofi) kifogástalanul oldák meg szerepüket.

Március 9 kén: „Bánk bán.” Erkelnek e nagyszerű operája, daczára a fölemelt áraknak, tele házat hozott össze; mely részvét, akár a nagy zeneszerző neve, akár a nemzeti zene varázsa idézte elő, mindenesetre méltánylandó. Az előadás, tekintve a dalmű nehézségeit, viszonyainkhoz mérve, sikerültekn mondható. Különösen a kar- és más társas dallamok hatást idéztek elő. Így az első felvonás finaléja, a 2 dik felvonásban az ima, valamint az utolsó felvonásban a hatos dallam egybehangzólag és pontos útemszerűséggel voltak el-énekelve. Mándokin énak, a Melinda nehéz szerepében, sok sikerült jelenete meg lön tapsolva. Dalfy ma hangjánál volt és így élvezhető személyesíté a czimszerepet. D a r a i K a r o l i n a csinos Gertrud volt. O d r y kintűnő jól éneklés is játszá le Tiborcz szerepét; Szilágyi, mint Petúrban, a boldallal hatást tudott előidézni, meg is lön tapsolva. Ki

kell még emelnünk Beczkóit, kit, mint kardalno-
kot, rég óta ismerünk, de oly nagy szerepben, mint
az Ottóé, maig nem lépett föl. Hangja elég kel-
lemes, tiszta tenorhang s noha érezhető rajta az os-
kolázás hiánya, de élvezhető. Nebéz szerepével di-
cséretesen küzdött meg, nem is hiányzott a közön-
ség buzgó társa. Mezey (Biberach és II. Endre)
jó volt. Az izlés és compositio, melylyel a valóban
pompás új jelmezek kiállításának, dicséretére
válnak az igazgatóságok. Dicséretet érdemel még
Löwey Victoria táncztanítónő a tánczövendékek
igen csinos betanításáért.

A közönség köréből.

M. Várhely, március 4. 1869. — Fele-
let a „M. Polgár“ 26. számában megjelent inter-
pellatorra. A m. várhelyi „Elba“ nevű sétatér-
től Houchard József alapította meg, ezen — s
más különböző eseteknél is tanúsított nemes indu-
latu tevékenységéért alóli aláírás útján begyűjt-
endő pénzalapból emlékoszlopot indítványozott emel-
tetni nevezett úrnak. Ezen indítványt a városi ta-
nács készséggel fogadta, s 1858ban gyűjtő íveknek
kézbesítése mellett az aláírással megbizta Moldo-
ván Dániel, Szöllösi Samuel és Ferenczi István
urakat. Ezen intézkedést egyidőre hallgatóság vál-
tott fel, azonban 1862-ben szinzigazgató Pollinus
szintársulattal itten mulatván, alóli kérésére szí-
ves vala az előbbi indítvány foganatosítása cél-
jából rendezendő egy szini előadás tiszta jövedel-
mének fele részét felajánlani, mely alkalommal az
aláírást is megstírtették.

Az előadás megtartott, mikor is a pénztár
kezelésével megbizott Szöllösi Samuel úr a tanács-
hoz tett jelentése mellett az előadás felerész jöve-
delme czimén adotta be: 86 frt 83 kr o. é. aláírási
ív mellett 14 frt o. é.; később Moldován Dániel
úr aláírási ív mellett 19 frt 20 kr, Ferenczi István
úr ugyancsak aláírási ív mellett 8 frt 80 kr, az
összes bevétel tehát 128 frt 83 kr o. é. állítatott
meg, mely összeg 1863. január 1-től kamatozóvá
tétetvén mult 1868-ik évi augusztus 31-ik napjáig
171 frt 90 kr-ra szaporodott fel, és mivel ezen ösz-
szeg a kiállított tervezz szerinti emlékoszlop költ-
ségét nem fedezhette, a kölcsönlevél megújítása
mellett további kamatozás fejében J. R. K. úrnál
meghagyatott, mintán pedig ezen városban már a
a takarékpénztár üzletét megindította, az irt összeg
a mostani kölcsöntartótól fölvetetvén, további jöve-
delmeztesét végezt azon pénztárhoz fog beadatni-
s ottan fog kezelteni addig, míg oda nővi ki ma-
gát, hogy az indítványozott emlékoszlop költségei
fedezdi.

Ha tehát névtelen interpelláló ezen felvilágo-
sítással nem lenne megelégedve, forduljon ezen
városi tanácshoz, s ez úton az e tárgyi iratokat,
melyek a városi levéltárban őriztetnek, megtekin-
heti. **Fekete József,**
főbíró.

KÜLFÖLD.

Mint egy bécsi lapnak Párisból jelentik,
a francia kormány formászerinti sommatiót intézett
a belga kormányhoz, hogy a vasútkérdésben fog-
lalt állás iránt nyilatkozzék.

Konstantinápoly, márcz. 5. Hírlik, hogy
a perzsa sbach fenyegető jegyzékkel akarja vezír-
jét Konstantinápolyba küldeni.

Washington, márcz. 5. A Grant elnök ál-
tal alakított miniszterium a status szeréről megerő-
sítettet. Washbourne államtitkár, Shofield hadügyi,
Steward pénzügyi, Cox belügyi és Borie tengeré-
szeli miniszter.

A lengyel határszélről írják az augsburgi
„Allgemeine Zeitung“-nak, hogy Lengyelországban
a jelen pillanatban két új kormányrendelet nagy
feltűnést okozott. Az egyik szerint azon lengyelor-
szági elsőszülötti jószágok birtokosainak, kik az
állam körül szerzett érdemeik fejében kapták azo-
kat a czártól, nem szabad jószágaikat bérbe adni
s azok jövedelmeit külföldön fogyasztani el, hanem
saját maguknak kell azokat kezelni és lakni. Kül-
földön csak az év bizonyos részén át lakhathatnak
s azt is csak azon feltétel alatt, hogy egyik fiu, vagy
a család más tagja, vagy egy a kormány által
megbízhatónak elismert jószágigazgató, orosz vagy
német, viszi a gazdálkodást.

A másik kormányrendelet szerint mindazon
lengyel származású családok, melyek nemesi czi-
mekre igényt tartanak, de nemességi jogait nem
tudják kellőleg bebizonyítani, (s ezek száma több
százra megy) minden, a leszármazásukra vonatkozó
okmányokat f. évi július 1-ig a batóságnak további
intézkedés végett benyújtani tartoznak. Mindazon
családok, melyek ezen határnapi nem képesek
nemességüket bebizonyítani, elvesztik nemességi
jogaikat, melyek jelenleg természetesen már nagyon
csékélyek, mintán a nemesség katonamentessége
megszűnt.

Washingtonból távirják, hogy a senatus
rokszenvét fejezte ki Spanyolország szabadsági
törekvéseivel, de egyidejűleg Cuba függetlenségi
harca iránt is, és felhatalmazta az elnököt, hogy
Cubát szabad államnak elismerje, mielőtt ott a
tényleges kormány megalakul. — Grant az elnöki
fentetben minden nemzetelt jó egyetértést óhajt
fenntartani, és igéri, hogy saját nemzetét mindég és
mindenütt védelmezni fogja.

Legújabb.

A Zágrábba utazó király és király-
né ő Felsőeiket Székes-Fehérvárrt, Marton-
vásáron — szóval az összes vasúti állomásokon
roppant néptömeg kitérő élénk lelkesültséggel üd-
vözlé. Steinbrückentől Zágrábba a zászlók szaka-
datlan sora lengti; míg a hegyeken és a Száva
partjainak egész hosszában örömtűzek világítottak.

Nagy-Szeben, márcz. 8. A Szerdahelyen teg-
nap tartott román conferentia, melyen 300-an je-
lentek meg, öt szavazat ellenében egyhanglag el-
határozta, hogy az országgyűlési választásokban
egyáltalán nem fog résztvenni. A program Ma-
cellariu elnöké választása után egy 25 tagu bi-
zottságnak adotta át, melynek székhelye Nagy-
Szeben.

Bécs, márcz. 8. A pápa haláláról terjesztett
hírek a börzén nagy rémületet okoztak.

Belgrád, márcz. 8. Állítólag az é-ameri-
kai congressus két monitor hajót ajándékozott Gő-
rögországnak.

Anglia felajánlta jó szolgálatait Francia-
országnak és Belgiumnak, a vasúttígy miatti vi-
szálkodás kiegyenlítésére.

Kopenhága, márcz. 7. Hír szerint az au-
gustenbergi hg orosz szolgálatba lépne s a balti
tartományok kormányzójává nevezetnek ki.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márczius 10-án: 5% Metaliques 100 frt 62.10.
5% Nemzeti kölcsön 100 frt 69.40. Kamat 62.10.
1860. Kölcsön 720 Bankrészevény 99.40. Hitel-
intézeti részvény 200 frt 290.—. London 10 ft st.
100 frt 23 1/2 kr 123.85. Ezüst 121.50. Cs. királyi
arany 5.83.

Tulajd. és felelős szerkesztő: **Sándor József.**

Nyilttér.*

(E. M.) A magyar kir. curia, országbíró Maj-
láth György vezetése alatt tartott teljes ülésében
Eisenberger Lipót büntügyében hozott határozatánál
fogva, nemes Kolozsmegye törvényszékével, ille-
tőleg vizsgálóbírájával való meg nem elégedését
nyilvánítván, az érintett büntügyet a különben is
illetékes és minden helyes ok nélkül mellőzött ko-
lozsvári városi törvényszékhez át- és visszatétetni
rendelte, a mit, mint igen érdekes mozzanatot a
szóban forgó s a közönség érdeket felkeltőtt ügy-
nek annál is inkább látjuk magunkat indítatva
köztudomásra juttatni, hogy győződjék meg bárki,
hogy azon eljárás fölött, melyet az illetők kivált
az ez ügyre vonatkozólag fegyelmi vizsgálat alatt
álló vizsgálóbíró — nevezett Eisenbergerrel szemben
követett, a magyar birodalom legfőbb areopagja is,
melynek a felek és ezek kicsinyes érdekei fölötti
állása, szigorúan tárgyilagos állpontja és elfogulat-
lansága még a rossz akarat által sem vonható két-
ségbe — páleztát tört — és hogy azon miniszteri
és követségi befolyások, melyek ürügye alatt oly
sajnos pressio gyakoroltatott a kérdéses ügyre,
mint célzatosan földezték rémképek és falra fes-
tett ördögök bizonyultak be, melyek egy része haj-
latlan, tekintélyes, csak a törvényt és igazságot
szem előtt tartó és követő legfőbb bíróság színe
előtt, miként sütétség a világosság előtt, eltűntek

* Az e rovatban megjelenő czikkéért csak a saját-
hatósággal szemben vállal felelősséget a szerk.

és elenyésztek; végtére, hogy igazságügyi minisz-
teriumunk, melyre méltán bízta lehet hazánk, il-
letékétlenül az igazságszolgáltatás folyamába senki,
legkevésbé oly üzéri compania kedvéért nem ele-
gyedik belé, mely az erdélyi földbirtokosok rová-
sára uszora nyereszkezdést hajhászó szerencse üz-
letekbe vágott és alpáthossal feljajdult, a midőn
meggyőződött, hogy nem mind felelősi tefföl.

Ekképen a fennforgó ügy rendes medrébe te-
reltetvén, más bírák kezeire bízott, és remélhető,
hogy azok, menten minden alulról, vagy fölülről
gyakorlandó, idegenszerű érdekek szolgálatában álló
befolyástól — elfogulatlanul csupán a törvényes
igazság követelményei szerint fogják a szóban forgó
ügyet folytatni és annak idejében be is fejezni.

B-Szolnokmegye Középfalva, már-
cius 5. — T. szerkesztő úr! Megyéink követvá-
lasztási mozgalmainak e válságos korszakában, mi-
dőn némely túlzó korteskedők egyik s másik kö-
vetjéltől részre oly nagy szenvedélylyel szerepel-
nek, a mi, ha kedvük telik benne s érdekek úgy
kivánja és a mi elvszilárdással felkarolt deakparti
ügyünknek rovására nem történik, még hallgatás-
sal mellőzhető.

De midőn azok között egy némely minden
múltánlatot félretéve, aljas rágalmak és gyanusi-
tások terére is ácsapong és dicstelen kémdrendsze-
rével, az öszetlen, tiszta honfi jellemet is beár-
nyalni törekszik: felhiva érzem magamat, önnök
becses lapja nyílt terében személyemet illetőleg
szót emelni.

Mily őszinte volt ama közbizalom, mely ál-
tal szeretett polgártársaim hajlama képviselőjöl-
tséggel tisztelt meg: ép oly őszinte önzéstelen
völ visszalépésem is a Betegh Kelemen és Bethlen
Sándor részére, felelőssé tevén őket a következh-
tőségekről.

És mégis most, nagy meglepetésemre, szinte
3 héti távollét után hazaérkezve arról értesülök:
miképp rólam azon hír terjesztetett, hogy én a kép-
viselőség elnyerhetéseért titkon nemesak agítáltam,
sőt bizonyos érdekekben Kaczköz tartott gyűlés-
ben személyesen is elnököltem volna!

Ennél fogva, midőn szeretett megyémmek azon
önkéntes bizalmáért, melyet a képviselőjelöltségről
visszalépésem után is irányomban tanúsított, közö-
netemet nyilvánítanám, kijelentem, hogy én ma-
gam mellett soha sem agítáltam s minden afféle
híreket tendenciosus rágalmaknak nyilvánított, s
mindenkorra visszautasított.

Földvári József.

Ns. Hunyadmegye érdemes főispánja folyó hó
1-én egy anonyim levelet kapott, melynek szerző-
jéül nevetem is hallám említett; ezzel nyilván-
osan kijelentem, hogy én azt teljességgel nem ir-
tam, s magam is annak íróját egy jellemetlen gyá-
va embernek tartva, mindenkit, ki fennevezett gya-
nunak nyíltan szót adna, rossz akaratú rágalmozó-
nak nyilatkozottak.

Balog József.

Szám. 1897. 1868. (107) (3-3)
Dobokamegye Gyulatelke községében a korcsmároltatási-jog folyó hó 30-
kán a helyszínen 3 egymásután évekre, haszonbérbe fog adatni.
A feltételek megtekinthetők a Széki-járás szolgabírójánál Szentgyedén, a me-
gyei tisztségnél Szamosújvárt, vagy pedig a vételjogosultak megbízottjánál m. Má-
riaffi Albert úrnál Kolozsvárrt.

Dobokamegye tisztségének Szamosújvárrt, martius 3. 1869 tartott üléséből.

NEM HIVATALOS

(116) (1-6)
Bátorkodom a t. cz. közönségnek tudtára adni,
hogy friss
**vetemény, takarmány-,
fű- és virág-magvaim**
megérkeztek és azokról árjegyzékek kereskedésben kaphatók.
KARVÁZY GYULA.

(119) (1-3)
**Figyelemreméltó
az építési ohajtók és deszka kereskedőkért.
Megrendeléseket**
válnak magokra mindennemű veres és fehér fenyőfából vágott posták, fél-
posták, deszkák és léczek készítésére alóliart **Borgo-Prundon**, levél
által, vagy szóval, minthogy birtokában vagynak egy jól felszerelt fűrész ma-
lomnak, és egy nagy mennyiségű válogatott veres és fehér fenyőfa törönny
raktárral el vannak látva.
Wrasmasiu & Comp.

KARLSBAD.
Természetes ásványvizek.
Schlossbrunn, Mühlbrunn, Sprudel.
1 láda (50 kancsó) 11 ft., 1 láda (50
palaczk) 14 ft. o. é.
Pakolás ingyen.
A széküldött Karlsbadi vizet otthon éppen úgy kell használni, mint a forrástól. A rendes
adag minden reggel egy üveg ásványvíz, a melyet 20 percnyi időközben, hidegen vagy felmele-
gitve, szabadban mozgás mellett, vagy otthon, s szükség esetében az ágyban kell venni. A szék ü-
ldött Karlsbadi víz hajtó-erényére jókora óta csak egy kevés kanál buzogó só beletétele szükséges.
A töltés és széküldés már megkezdődött.
Karlsbad, márcziusban 1869.
MATTONI HENRIK,
költ. széküldő igazgató által.

(109) (3-3)
10—12 jól és gyorsan dolgozó szabó-segédet
illendő fizetés mellett elvállal
Kopytinszki Antal
szabó-mester Kolozsvárrt,
egyszersmint ajánlja nagyraktárát a legújabb, legfinomabb
gyapju-szövetekből,
Reichenbergi és Brúni-gyárakból a legjutányosabb árakért.

(110) Mindennemű (3-3)
**friss gazdasági és vetemény
MAGVAK**
C. Platz és fia, porosz királyi udvari-szállítóktól, Erfurtban
érkeztek, s kissébb és nagyobb mennyiségben kaphatók
**CSIKY testvéreknél
KOLOZSVÁRRT.**

**Tauffer Ferencz
Kolozsvárrt.**
GAZDASÁGI MAGVAK ÁRJEGYZÉKE.

Megrendelések 25 fonton felül mázsa- 25 fonton alul font áron számíttatnak.
Az árak osztrák értékben, azonnali készpénz fizetés mellett, kötelezettség nél-
kül előforduló áremelkedés, vagy alább szállásra nézve.

(112)	(2-3)	Mázsa.	font.
		frt kr.	frt kr.
Luczerna valódi francia		54	— 60
magyar		40	— 44
Lóher steier		30	— 34
réti		55	— 60
Répa burgundi Klumps		28	— 32
tarló		45	— 48
Perje francia		30	— 36
angol		30	— 36
olasz		30	— 36
belföldi		22	— 30
Illatos fű		60	— 65
A fentebiek vegyítve		40	— 45
Esparzet		15	— 18
Czirók		18	— 25
Thimotheus		32	— 36
Bükköny			1 40
Borsó			4 —
Lencse) kalotaszegi			4 —
Akátzmag		28	— 30
Buzér			— 60
Törökbuza Duttonkorn, általam termesztett, az 1868-ki novemberi termény- tárlaton kiállított, első rangu ezüst éremmel és dicsérő oklevéllel jutalmaztatott véka			2 frt.

(67) (3-5)
FI-NÖVELDE
Dr. Hölbe egyesült tan- és nevelő-intézetei Dresdában,
Struve 9 és 10 sz.,
tökéletes gymnasiumból, tökéll. I. oszt. reáltanodából és elemi tanodából állván, kül-
földieknek egész ellátást nyújtanak. Társalgás az intézetben német, francia és
angol.
Magyarországról már vannak fiuk a növeldeben.
Mutatónyok kaphatók Ráth könyvkereskedésében és Geibel udvari könyvke-
reskedésében Pesten, vagy ingyen az igazgatótól.
Felvilágosítást nyújtanak Dresdában: Becker, val. orosz államtanácsos, Kaskel,
bankár és titk. kamarai tanácsos, dr. Kohlschütter, Consist. tanácsos, Kraft lovag,
konzul, dr. Wey, egyháztanácsos, Minkwitz, a királyné ő Felsőe fődvarmestere és
dr. Schleiden J. M. tanár, orosz államtanácsos.

(118) (1-12)
Első nyilvános magasabb
kereskedelmi tanintézet
Bécsben, Leopoldstadt, Praterstrasse, N° 32.
Kereskedelmi tudományok tanintézet.
Igazgató:
Porger Károly.
Az intézettel összekötött külön osztály-
ban azok számára, a kik életkor, állás,
előképzettség és foglalkozás miatt az isko-
lát nem látogathatják, folytonosan felvétet-
nek, s az intézetben minden pénz-intézethez
szükséges vizgára előkészületet nyerhetni.

(115) (2-3)
2 diszes Phaethon,
egyik egészen új, másika használt,
olcsó áron eladó.
Aspis Samuel.

(114) (2-3)
Eladó zenekedvelőknek, vallási szer-
tartásra kápolnáknak stb. egy Stutt-
gardtban készült diszes
HARMONIUM.
Tudakozni lehet Pichler Bódog zene-
igazgató úrnál, piaczors Fröhlich-ház
II-dik emelet.

(54) 11/3 (3-8)
**Dr. Pattison
csúszvattája**
azonnal enyhít és gyorsan gyógyít **csúszt**
és **köszvényt**, minden alakban, u. m.
aréz-, mell-, torok- és fogfájást, fű-, kéz-
és térd-köszvényt, inrgátást, hát- és
ágyékfájdalmat.
Egész nyalábbal 70, fél nyalábbal
40 kron kapható: Kolozsvárrt ENGEL J.
JÓZSEF gyógyszerészénél.

(469) 11/3 (10-*)
Régi pénzeket,
és mindennemű arany, ezüst, és drága
kövekkel kirakott régiségeket: továb-
bá gyöngyöket, szinesköveket, ara-
nyat, ezüstöt és ásványokat vesz is
csereül a legmagasabb áron a
**régiségek és természetiek
irodája**
Pesten, Dorottyaenteza a Lloyd épületben
14. sz. a.
Bécsben, Herren-Gasse Nr. 5,
hol egy nagy választékú raktár minden-
nemű régiségek, régi pénzek, gom-
bok, övek és mentekötőköl a leg-
olesőbb áron, ugyszintén egy nagy raktár
**ásványok, lepkék, bogarak, madár-
bőrök, tojások és üvegszemek** is tá-
lálható. Levelekre szivesen válaszszal és
értesítéssel szolgáltatik.